

Kursplan

för kurs på grundnivå

**Skriftspråkligt lärande för elever med stora lärandehinder - ingår i
Lärofortbildningen**

**15.0 Högskolepoäng
15.0 ECTS credits**

Writing and Learning for Pupils with Learning Disabilities

Kurskod:	UQ108U
Gäller från:	HT 2008
Fastställd:	2008-06-10
Institution	Specialpedagogiska institutionen
Ämne	Specialpedagogik

Beslut

Kursen ges som uppdragsutbildning inom ramen för Läraryftet (Regeringsbeslut II:8, Utbildningsdepartementet U2007/3168/S) i ämnet specialpedagogik.

Kursen vänder sig främst till studerande som avser att arbeta inom skolans tidigare år.

Kursansvarig institution är Specialpedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. Denna kursplan är fastställd av prefekten 2008–06–10.

Kursplanen är giltig fr.o.m. termin H08.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Grundläggande behörighet för högskolestudier samt lärarexamen.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
DK11	Teoretiska perspektiv på läs- och skrivutveckling	7.5
DK12	Utvecklande skriftspråkliga lärandemiljöer	7.5

Kursens innehåll

Kursens övergripande syfte är att öka verksamma lärares förutsättningar att skapa utvecklande och utmanande skriftspråkliga lärandemiljöer för på barn, unga och vuxna med stora hinder i sitt lärande. Tyngdpunkten ligger på skriftspråksutvecklingens tidiga skeden.

Delkurs 1 innehåller:

- skriftspråksundervisningens historiska rötter
- skolundervisning för barn med stora hinder för lärandet – nutid och historiskt sett
- teorier om skriftspråksutveckling – olika forskningstraditioner
- prövning av observations- och bedömningsredskap

Delkurs 2 innehåller:

- teorier om lärande
- typer av hinder och hindrande situationer för skriftspråkligt lärande
- styrdokument
- läs- och skrivundervisningsmetoder

- utprovning och utveckling av bedömningsredskap för skriftspråksutveckling

Förväntade studieresultat

Efter att ha genomgått kursen ska studenten på ett mer övergripande plan kunna skapa utvecklande och utmanande skriftspråkliga lärandemiljöer för på barn, unga och vuxna med stora hinder i sitt lärande.

Efter delkurs 1 ska studenten kunna

- redogöra för, jämföra och kritiskt granska centrala grundantaganden inom olika läs- och skrivinlärningstraditioner.

Efter delkurs 2 ska studenten kunna

- med utgångspunkt i teorier om läs- och skrivutveckling och med hjälp av observationer och bedömningsredskap följa, identifiera och bedöma enskilda elevers aktuella skriftspråkliga kompetens,

- utifrån aktuella styrdokument uttolka målen för skriftspråksutveckling,

- med observationer som redskap och utifrån lärandeteoretiska perspektiv planera, organisera och utvärdera skriftspråksutvecklande undervisning för elever med stora lärandehinder.

Undervisning

Undervisningen organiseras kring föreläsningar, litteratureseminarier, fallstudier, workshops och skriftliga individuella och gruppvisa arbeten.

Kursens teoretiska del bearbetas i relation till den studerandes egen undervisningspraktik genom att den studerande följer och observerar en elev (fallperson) som befinner sig i början av sin skriftspråkliga utveckling (kan vara såväl barn som vuxen).

Kursen är problemorienterad och processinriktad. På grund av kursens speciella karaktär krävs deltagande i samtliga kurstillfällen för att kunna tillgodogöra sig kursens innehåll. Dessutom krävs att studenten kan arbeta med vetenskapliga texter av olika slag samt producera text i enlighet med grundläggande akademisk formalia av relevans för kunskapsområdet. Om studerande har varit frånvarande enstaka tillfällen åligger det den studerande att, efter samråd med kursansvarig och undervisande lärare, redovisa kompenserande uppgift.

Under kursens gång ges studenterna möjlighet att påverka kursens arbetssätt. En utvärdering genomförs i slutet av kursen.

Kunskapskontroll och examination

Delkurs 1 examineras dels genom en individuell skriftlig examinationsuppgift, dels genom en muntligt och skriftligt presenterad grupplösning av ett problem-case.

Delkurs 2 examineras dels genom en skriftlig gruppuppsats, dels rörande tillämpningsarbetet med den valda fallpersonen, genom en individuellt skriftligt dokumenterad rapport och ett konkretiserat arbetsmaterial. Arbetet redovisas även muntligt.

Betygsättning sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

A = Utmärkt

B = Mycket bra

C = Bra

D = Tillfredsställande

E = Tillräckligt

Fx = Otillräckligt

F = Helt otillräckligt

Kursens betygsriterier delas ut vid kursstart.

För att få slutbetyg på hela kursen krävs lägst betyget E på båda delkurser. För att få slutbetyg A eller B krävs betyg A eller B på båda delkurser.

Betygsättning av gruppexaminationer sker endast genom underkänt (U) och godkänt (G).

För att få betyg på delkurs krävs lägst betyget E samt för gruppexaminationer G.

Studera som fått betyget Fx eller F eller U på ett prov har rätt att genomgå minst fyra ytterligare prov så länge kursen ges för att uppnå lägst betyget E.

Studera som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studera som fått betyget Fx eller F eller U på ett prov två gånger av en examinator, har rätt att begära att en annan examinator utses för att bestämma betyg på provet. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen.

Studera kan begära att examination enligt denna kursplan genomförs högst tre gånger under en tvåårsperiod efter det att kursplanen slutat gälla. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen. Med prov jämföras också andra obligatoriska moment eller delmoment i kursen.

Övergångsbestämmelser

Kursen kan inte tillgodoräknas i andra kurser.

Kurslitteratur

Obligatorisk litteratur

Allal, Linda & Ducrey Pelgrims, Greta (2000). Assessment "of"-or "in"-the zone of proximal development. *Learning and Instruction, 10 (2)*. (s 137-152). (15 s).

Berthén, Diana (2007). *Förberedelse för särskildhet: Särskolans pedagogiska arbete i ett verksamhetsteoretiskt perspektiv*. Karlstad University Studies 2007:19. (Valda delar ca 70 s). (Doktorsavhandling, finns som elektronisk resurs).

Berthén, Diana & Eriksson, Inger (2006). Att möjliggöra och bedöma barns skriftspråkstillägnet - ett sociokulturellt perspektiv. *Didaktikens Forum, Årg. 3 (2)*. (s 53-74). Stockholm: Lärarhögskolan i Stockholm. (21 s).

Bjar, Louise & Liberg, Caroline (red.) (2003). *Barn utvecklar sitt språk*. Lund: Studentlitteratur. (valda kapitel ca 50 s).

Björk, Maj & Liberg, Caroline (1999). *Vägar in i skriftspråket - tillsammans och på egen hand*. Stockholm: Natur & Kultur. (ca 160 s).

Brown, John S., Collins, Allan & Duguid, Paul (1989). Situated cognition and the culture of learning. *Educational Researcher, 18*. (s 32-42). (10 s).

Carlgren, Ingrid (red.) (1999). *Miljöer för lärande*. Lund: Studentlitteratur. (valda delar ca 50 s).

Clay, Marie M. (1991). *Becoming literate: The construction of inner control*. Portsmouth: Heinemann. (valda delar ca. 170 s).

Dahlgren, Gösta, Gustavsson, Karin, Mellgern, Elisabeth & Olsson, Lars-Erik (2006). *Barn upptäcker skriftspråket*. Stockholm: Liber. (192 s). **Alternativt:** Eriksen Hagtvét, Bente (2002). *Skriftspråsutveckling genom lek: hur skriftspråket kan stimuleras i förskoleåldern*. Stockholm: Natur och kultur. (ca 158 s).

Elbro, Carsten (2006). *Läsning och läsundervisning*. Stockholm: Liber. (ca 200 s).

Eriksson, Inger (2007). Mål i grundskolans tidigare år. Ingår i Skolverkets kunskapsöversikt, *Mål för alla: Perspektiv på nationella utbildningsmål för tidigare skolår*. (ca 100 s). (Finns som elektronisk resurs).

Johansson, Irène (1993). Läs- och skrivprocessen hos barn med Downs syndrom. *Forskningsrapport nr 93:4*. Högskolan i Karlstad, Handikapp och språk. (ca 180 s).

Liberg, Caroline (2006). *Hur barn lär sig och skriva*. Lund: Studentlitteratur. (ca 190 s).

Persson, Anita & Sahlström, Eva (1999). Kartläggning av läsning och skrivning ur ett deltagarperspektiv: Analysverktyg för alla. *Specialpedagogiska rapporter, nr. 14*. Specialpedagogiska institutionen. Göteborg: Göteborgs universitet. (ca 110 s).

Presseisen, Barbara & Kozulin, Alex (1995). Mediated Learning: The contributions of Vygotsky and Feuerstein in theory and practice. In M. Ben-Hur (Ed.), *On Feuerstein's instrumental enrichment: A*

collection. (pp. 3–50). IRI/SkyLight Training and publishing, Inc. (27 s).

Säljö, Roger (2000). *Lärande i praktiken: Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Bokförlaget Prisma. (valda delar ca 80 s).

Trageton, Arne (2005). *Att skriva sig till läsning: IKT i förskoleklass och skola* [översättning: Björn Nilsson]. Stockholm: Liber. (valda delar ca 140 s).

Dessutom tillkommer artiklar om ca. 70 sidor och arbetsmaterial som bedömningsredskap, tester och konkreta exempel på undervisningsmaterial och -modeller.

Valbar litteratur

Valbar litteratur om ca 200 sidor väljs i samråd med undervisningsansvarig lärare.